

Související díly a opěrné plochy: Rozměrová a tvarová přesnost a házení

Přesnost válcových čepů a děr tělesa, ploch pro kroužky axiálních ložisek a opěrných ploch ložiskových kroužků na osazení čepů a děr těles apod. by měla odpovídat přesnosti montovaných ložisek. Dále jsou uvedeny doporučené hodnoty pro rozměrovou a tvarovou přesnost a házení, kterých je možno se přidržel při obrábění stykových a opěrných ploch.

Úchytky rozměrů

Pro ložiska vyráběná v normální toleranci by rozměrová přesnost válcového čepu měla odpovídat alespoň stupni IT6 a díry tělesa alespoň stupni IT7.

Při použití upínacích nebo stahovacích pouzder na válcovém čepu jsou přípustné větší tolerance průměru (stupeň IT9 nebo IT10) – viz horní tabulka na str. 283.

Základní tolerance pro normalizované toleranční stupně podle ISO/R 286–1962 jsou vyčísleny v dolní tabulce na str. 283.

Pro ložiska s vyšší přesností je třeba volit odpovídající vyšší stupně přesnosti.

Úchytky válcovitosti

Úchytky válcovitosti podle ISO 1101–1983 by měly být v závislosti na požadavcích o 1 až 2 stupně IT lepší než předepsaná rozměrová přesnost. Např. jestliže je čep vyroben v toleranci m6, tvarová přesnost by měla odpovídat IT5 nebo IT4.

Velikost tolerančního pole t_1 pro válcovitost se určí s ohledem na poloměr hřídele. Pro poloměr hřídele $t_1 = IT5/2$ a válcovitost na průměru hřídele je IT5.

Jestliže se ložisko má montovat na stahovací nebo upínací pouzdro, válcovitost čepu by měla odpovídat IT5/2 (pro h9) nebo IT7/2 (pro h10) – viz tabulka na str. 31, nebo IT5 a IT7, pokud se používá průměr jako vztažný rozměr.

Tolerance kolmosti

Díly související s ložiskovými kroužky by měly být vyrobeny v toleranci pravoúhlosti definované podle ISO 1101–1983, lepší alespoň o 1 stupeň IT než průměrové tolerance souvisejících válcových ploch pro uložení ložisek. U ploch souvisejících s kroužky axiálních ložisek by tolerance kolmosti neměla překročit hodnotu IT5. Směrné hodnoty tolerance pravoúhlosti (a celkového axiálního házení) jsou uvedeny v tabulce na str. 31.

Tolerance hřídelů pro ložiska montovaná na pouzdra

Průměr hřídele d		Tolerance průměru a geometrického tvaru						
		h9		$t_1 = IT5/2$		h10		$t_1 = IT7/2$
		Úchylky max.	min.	max.		Úchylky max.	min.	max.
Jmenovitý přes	včetně							
mm		μm						
10	18	0	-43	4		0	-70	9
18	30	0	-52	4,5		0	-84	10,5
30	50	0	-62	5,5		0	-100	12,5
50	80	0	-74	6,5		0	-120	15
80	120	0	-87	7,5		0	-140	17,5
120	180	0	-100	9		0	-160	20
180	250	0	-115	10		0	-185	23
250	315	0	-130	11,5		0	-210	26
315	400	0	-140	12,5		0	-230	28,5
400	500	0	-155	13,5		0	-250	31,5
500	630	0	-175	14		0	-280	35
630	800	0	-200	16		0	-320	40
800	1 000	0	-230	18		0	-360	45
1 000	1 250	0	-260	21		0	-420	52,5

Rozměrové toleranční stupně podle ISO

Jmenovitý rozměr		Toleranční stupně												
přes	včetně	IT0	IT1	IT2	IT3	IT4	IT5	IT6	IT7	IT8	IT9	IT10	IT11	IT12
mm		μm												
1	3	0,5	0,8	1,2	2	3	4	6	10	14	25	40	60	100
3	6	0,6	1	1,5	2,5	4	5	8	12	18	30	48	75	120
6	10	0,6	1	1,5	2,5	4	6	9	15	22	36	58	90	150
10	18	0,8	1,2	2	3	5	8	11	18	27	43	70	110	180
18	30	1	1,5	2,5	4	6	9	13	21	33	52	84	130	210
30	50	1	1,5	2,5	4	7	11	16	25	39	62	100	160	250
50	80	1,2	2	3	5	8	13	19	30	46	74	120	190	300
80	120	1,5	2,5	4	6	10	15	22	35	54	87	140	220	350
120	180	2	3,5	5	8	12	18	25	40	63	100	160	250	400
180	250	3	4,5	7	10	14	20	29	46	72	115	185	290	460
250	315	4	6	8	12	16	23	32	52	81	130	210	320	520
315	400	5	7	9	13	18	25	36	57	89	140	230	360	570
400	500	6	8	10	15	20	27	40	63	97	155	250	400	630
500	630	—	—	—	—	—	28	44	70	110	175	280	440	700
630	800	—	—	—	—	—	32	50	80	125	200	320	500	800
800	1000	—	—	—	—	—	36	56	90	140	230	360	560	900
1 000	1 250	—	—	—	—	—	42	66	105	165	260	420	660	1 050
1 250	1 600	—	—	—	—	—	50	78	125	195	310	500	780	1 250
1 600	2 000	—	—	—	—	—	60	92	150	230	370	600	920	1 500
2 000	2 500	—	—	—	—	—	70	110	175	280	440	700	1 100	1 750